

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **S. D.**, zast. JUDr. Petrem Navrátilem, advokátem, se sídlem Joštova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2024, č. j. 32 Az 17/2023-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2023, č. j. OAM-101/ZA-ZA06-ZA10-OA-2013 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že podle § 17 odst. 1 písm. b) a § 17 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro rozhodnou dobu (dále jen „zákon o azylu“), se azyl udělený stěžovateli z humanitárních důvodů odnímá a mezinárodní ochrana se mu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona neuděluje.

[2] Stěžovateli byl udělen humanitární azyl rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 10. 2013, č. j. OAM-101/ZA-ZA06-ZA08-2013, a to z důvodu jeho špatného zdravotního stavu a nedostatečné úrovně lékařské péče ve městě G., kde stěžovatel před odchodem do České republiky žil, a to s přihlédnutím ke skutečnosti, že v Arménii neměl dotýčný potřebné rodinné zázemí či osobu, která by s o něj mohla postarat; jediná osoba, která v rozhodném období o něj mohla adekvátně pečovat byl jeho syn S. D. pobývajícím v České republice. Správní orgán v daném případě dospěl k závěru, že nuceným vycestováním stěžovatele do země původu by mohlo dojít k velmi vážnému ohrožení jeho zdravotního stavu, a to s nevratnými důsledky pro jeho základní životní funkce.

[3] Žalovaný zahájil řízení o odnětí azylu poté, co obdržel z Velvyslanectví České republiky v Jerevanu informaci o tom, že se stěžovatel nachází na území Arménie od ledna roku 2021. V průběhu řízení byla tato skutečnost ze strany stěžovatele potvrzena. Žalovaný na základě informací poskytnutých právním zástupcem stěžovatele dospěl k závěru, že důvody pro trvání humanitárního azylu odpadly, neboť o stěžovatele je postaráno v Arménii, přičemž do České republiky ze zdravotních důvodů ani nemůže přicestovat; proto rozhodl tak, jak je popsáno v bodě 1. tohoto rozsudku.

[4] V **žalobě** stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného a nedostatečné zjištění skutkového stavu. Stěžovatel tvrdil, že mu nikdy nebylo doručeno oznámení o zahájení řízení o odnětí azylu, respektive má pochybnosti o tom, že toto řízení bylo v souladu se zákonem řádně zahájeno. Stěžovatel vylíčil vývoj svých zdravotních komplikací, které mu znemožňovaly vycestování do České republiky za účelem provedení pohovoru u žalovaného. Péči o něj zajišťuje jeho syn, S. D., osobně nebo prostřednictvím pečovatelky. Žalovanému vytýká, že nezvážil a nezjistil žádné informace ohledně faktické nemožnosti stěžovatele a jeho manželky vrátit se na území České republiky.

[5] **Krajský soud** žalobu neshledal důvodnou a zamítl ji. Krajský soud nepřisvědčil námitce stran nedoručení vyrozumění o zahájení řízení, neboť ve správním spisu se na č. l. 109-112 nachází vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu ze dne 19. 1. 2022, přičemž k této písemnosti je připojena podepsaná doručka ze dne 24. 1. 2022.

[6] Krajský soud zkoumal důvody, pro které byl stěžovateli humanitární azyl v roce 2013 udělen a porovnal je s důvody, které později vedly k jeho odnětí. Krajský soud přisvědčil žalovanému, že zanikl důvod, pro který byl stěžovateli v minulosti humanitární azyl udělen, neboť stěžovatel se již přes dva roky nacházel v Arménii, kde o něj pečuje syn S. D. buďto osobně, nebo prostřednictvím třetí osoby a zároveň se tamní zdravotnictví s jeho zdravotními problémy vypořádalo. Stěžovatel byl schopen vycestovat z České republiky do Arménie a dlouhodobě tam pobývat. Nadto stěžovatel neuvedl, proč by o něj případně nemohl pečovat mladší syn. Žalovaný unesl důkazní břemeno ohledně prokázání důvodů pro odnětí azylu. Ačkoliv se žalovanému pro dlouhodobou nepřítomnost stěžovatele v České republice nepodařilo provést s ním pohovor, měl k dispozici dostatek informací, aby řádně posoudil, zda důvody pro udělení humanitárního azylu trvají; nebylo nutné, aby si žalovaný předvolal k výsledku syna stěžovatele. Stěžovatel věděl, že je s ním vedeno řízení o odnětí azylu a z jakých důvodů toto řízení bylo zahájeno. Navíc po celou dobu byl právně zastoupen a nic mu nebránilo sdělit žalovanému informace svědčící ve prospěch zachování humanitárního azylu. To však neučinil.

[7] V **kasací stížnosti** stěžovatel namítá, že v řízení před žalovaným a krajským soudem nebyl řádně a úplně zjištěn skutkový stav věci, přičemž pro rozhodnutí o odnětí azylu nebyly splněny skutkové ani právní důvody. Jelikož se stěžovatel v době řízení nacházel v Arménii, nebylo možné ho vyslechnout; žalovaný však měl za účelem zjištění skutečného stavu věci vyslechnout jeho syna S. D., který zajišťuje jeho péči (jakož i péči o jeho manželku). Důkazní břemeno k prokázání důvodů k odnětí mezinárodní ochrany přitom má žalovaný. Řízení u žalovaného tudíž bylo zatíženo vadou spočívající v neúplném zjištění skutkového stavu věci.

pokračování

[8] Dále stěžovatel namítá, že mu nebylo doručeno oznámení o zahájení správního řízení o odnětí azylu, respektive existují důvodné pochybnosti o tom, zda toto řízení bylo zahájeno v souladu se zákonem. Krajský soud však tyto pochybnosti nerozptýlil.

[9] Žalovaný dle stěžovatele nesprávně aplikoval důvod pro odejmutí mezinárodní ochrany podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť tento důvod na situaci stěžovatele nedopadá. Krajský soud na jednu stranu zpochybnil aplikovatelnost § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu na případ stěžovatele, avšak dále konstatoval, že stěžovatel svoji argumentaci nerozvedl. S tímto postupem stěžovatel nesouhlasí a namítá, že z žaloby bylo patrné, že napadá důvodnost odnětí humanitárního azylu podle daného ustanovení.

[10] Žalovaný ve **vyjádření ke kasační stížnosti** uvedl, že stěžovatel v kasační stížnosti toliko zopakoval své žalobní námitky, proto by měla být stížnost odmítnuta, respektive zamítnuta.

[11] **Nejvyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se zabýval ve smyslu § 104a s. ř. s. tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Ve věci stěžovatele Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[12] Nejvyšší správní soud se primárně zabýval námitkou, podle níž stěžovateli nebylo doručeno oznámení o zahájení řízení o odnětí azylu, neboť právě v této námitce shledal soud přijatelnost kasační stížnosti. K této námitce se již vyjádřil krajský soud, který odkázal na vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu ze dne 19. 1. 2022 (č. l. 109-112 správního spisu) s připojenou podepsanou doručenkou ze dne 24. 1. 2022 (č. l. 113 správního spisu). Jakkoliv se zmíněná doručka ve spisové dokumentaci nachází, Nejvyšší správní soud nemohl odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatel se v době doručování písemnosti měl nacházet v Arménii, a proto si pochybnosti vyslovené stěžovatelem žádají bližší posouzení. Řádné posouzení námitky stran doručení vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu je podstatné z toho důvodu, že podle § 46 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), jsou účinky zahájení řízení z moci úřední spojovány právě s doručením oznámení o zahájení řízení účastníkovi řízení.

[13] Nejvyšší správní soud současně podotýká, že zákon nevylučuje, aby oznámení o zahájení řízení bylo převzato jinou osobou než přímo adresátem písemnosti (§ 24 odst. 1 zákona o azylu ve spojení s § 20 odst. 3 správního řádu). Z doručenky ze dne 24. 1. 2022 je přitom zjevné, že písemnost za stěžovatele převzala jiná osoba. Ze správního spisu však nade vši pochybnost plyne, že si stěžovatel musel být vědom zahájení řízení. Záhy po doručení

vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu bylo totiž žalovanému doručeno oznámení ze dne 4. 2. 2022 o převzetí právního zastoupení JUDr. Petrem Navrátillem, advokátem, jehož součástí je udělená plná moc ze strany stěžovatele tomuto advokátovi. V tomto oznámení je přímo uvedeno, že plná moc byla zvolenému advokátovi udělena stěžovatelem ve věci řízení o odnětí azylu, přičemž další korespondence ze strany žalovaného měla být stěžovateli doručována prostřednictvím zvoleného advokáta. Nelze přehlédnout, že v oznámení o převzetí právního zastoupení ze dne 4. 2. 2022 je rovněž uvedeno číslo jednací, pod nímž bylo řízení o odnětí azylu zahájeno a dále vedeno (tj. č. j. OAM-101/ZA-ZA06-2013).

[14] Rovněž z další komunikace stěžovatele je zřejmé, že tato probíhala v rámci řízení o odnětí azylu (viz např. sdělení k výzvě správního orgánu ze dne 28. 2. 2022, č. l. 124, jímž zástupce stěžovatele vysvětloval důvody, pro které se stěžovatel nemohl osobně dostavit k pohovoru nebo sdělení o aktuálním místě pobytu stěžovatele ze dne 12. 5. 2022, č. l. 129). Nutno podotknout, že stěžovatel své pochybnosti o doručení vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu, respektive o tom, že řízení z moci úřední nebylo řádně zahájeno, nijak nerozvádí. Nejvyšší správní soud přitom není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele, neboť takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78). S ohledem na výše uvedené nemá Nejvyšší správní soud pochybnosti o tom, že stěžovateli bylo vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu doručeno na adresu místa hlášeného pobytu na území, a tedy nastaly účinky podle § 46 odst. 1 správního řádu, tzn. řízení o odnětí azylu bylo řádně zahájeno; stěžovatel, jak vyplývá z obsahu spisu, byl přitom o tom, že takové řízení bylo zahájeno a probíhá, prokazatelně zpraven.

[15] Pokud jde o tvrzení, že ve věci nebyl řádně a úplně zjištěn skutkový stav věci, přičemž podle stěžovatele měl žalovaný za tímto účelem provést důkaz výsledkem jeho syna S. D., je třeba uvést, že stejnou námitku stěžovatel vznesl již v žalobě, přičemž krajský soud se jí v kontextu všech relevantních okolností dostatečně zabýval v bodech 25. až 29. napadeného rozsudku. Ke skutkovému stavu krajský soud rekapituloval důvody, pro něž byl stěžovateli v roce 2013 udělen humanitární azyl; těmi byly zdravotní potíže stěžovatele a nedostatečná úroveň lékařské péče v Arménii ve spojení s tím, že v Arménii nebyl nikdo, kdo by se o stěžovatele postaral, přičemž stěžovatel z důvodu špatného zdravotního stavu nemohl absolvovat náročnou cestu z České republiky do Arménie. Krajský soud správně podotkl, že v době vydání rozhodnutí žalovaného se však stěžovatel již více než dva roky nacházel v Arménii. Ani zdravotní problémy, které původně vedly k udělení humanitárního azylu, stěžovateli nebránily v absolvování cesty do Arménie a jeho následnému dlouhodobému pobytu. Krajský soud rovněž poukázal na tvrzení stěžovatele, že v Arménii prodělal onemocnění Covid-19, což vedlo k vážným zdravotním komplikacím, se kterými se tamní zdravotnictví zvládlo vypořádat. Dále v průběhu řízení dle krajského soudu vyšlo najevo, že stěžovatelův syn S. D. je schopen péči stěžovatele v případě své nepřítomnosti v Arménii zajistit prostřednictvím pečovatelky; stěžovatel má navíc na území Arménie svého dalšího syna a není zřejmé, proč by o něj případně nemohl pečovat. Pokud stěžovatel v kasační stížnosti toliko konstatuje, že žalovaný pochybil, nevyslechl-li syna stěžovatele, vůbec tím nereaguje na výše shrnuté závěry krajského soudu. Nutno doplnit, že stěžovatel v kasační stížnosti (ani v žalobě) nepředestřel žádnou argumentaci, která by svědčila o tom, že důvody pro trvání humanitárního azylu stále existují, respektive, že by měl v úmyslu se do České republiky v blízké době vrátit a humanitární azyl nadále využívat.

pokračování

[16] Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Z toho plyne nejen požadavek, aby stěžovatel námitky řádně uplatnil již v řízení před krajským soudem, ale také požadavek, aby kasační námitky kvalifikovaným způsobem zpochybňovaly právě rozhodnutí krajského soudu. Stěžovatel tedy v kasační stížnosti musí předeštěřit a konkrétně sdělit, v čem spatřuje skutková či právní pochybení krajského soudu a z kterých konkrétních důvodů závěry soudu považuje za nezákonné, resp. nepřezkoumatelné (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2023, č. j. 8 Azs 41/2023-38, bod 9 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2023, č. j. 8 Azs 299/2020-41, bod 10). Jak bylo uvedeno výše, není úkolem soudu domýšlet kasační argumentaci za stěžovatele.

[17] Jde-li o námitku nesprávného právního posouzení důvodu pro odnětí humanitárního azylu podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tato námitka je nepřijatelná podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel tento důvod neuplatnil v řízení před krajským soudem, přestože tak učinit mohl. Nelze přitom přisvědčit tvrzení stěžovatele, že tato námitka vyplývá z obsahu jeho žalobní argumentace, ačkoliv tímto směrem svoji argumentaci „*zcela konkrétně nespecifikoval*“. Jen pro úplnost zdejší soud podotýká, že stěžejním důvodem pro odnětí humanitárního azylu bylo odpadnutí důvodu, pro který byl humanitární azyl udělen ve smyslu § 17 odst. 4 zákona o azylu, nikoliv důvod dle § 17 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[18] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[19] O nákladech řízení kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, právo na náhradu nákladů řízení mu proto nenáleží. Žalovanému v rámci řízení žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. března 2025

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu